

عالی ترین مقصد سیاسی حضرت معصومه(س)

وفات حضرت معصومه(س)

کانال منبر مکتوب:

<https://eitaa.com/menbarahemaktob>

✦ **سیر بحث:** سیاست مامون، مداری با قیام های علوی بود با این حال چرا مامون به کاروان حضرت معصومه(س) را تحمل نکرد؟ چه احساس خطری می کرد که حاضر شد، ریسک و تبعات اجتماعی و سیاسی قتل عام، نزدیک ترین افراد به امام رضا(ع)، را تحمل کند؟ اگر کاروان حضرت معصومه(س) کاروان دلتنگی برای برادر بود، این شدت عمل مامون برای چه بود؟ شواهدی وجود دارد که کاروان حضرت معصومه(س)، کاروان سیاسی بود نه فقط کاروان دلتنگی برای برادر، عالی ترین مقصد سیاسی حضرت معصومه(س) نصرت امام بود. نصرت امام، امروز تشکیل زنجیره تواسی به حق و صبر برای حفظ جامعه است. زنجیره تواسی به صبر یعنی اگر در جامعه کسی خواست در مقابل مشکلات کم بیاورد، کمکش کنیم. گاهی این کمک فکری هست، گاهی این کمک احساسی است، گاهی این کمک مالی و اقتصادی است.

سیاست مداری مامون با قیام علویون

یکی از فرزندان موسی بن جعفر(ع)، به نام زید بن موسی بن جعفر(ع)، در شهر بصره، علیه مامون قیام کرد. حرکتی علیه بنی العباس انجام داد خانه برخی از بنی العباس را آتش زد اما ماموران مامون او را دستگیر کردند و او را نزد مامون فرستادند، مامون به امام رضا (ع) گفت: «ای ابالحسن! اگر برادرت امروز علیه ما اقدامی کرد قبلا هم اینکار را زید فرزند امام سجاد(ع) هم چنین رفتاری کرده بود و کشته

شد و اگر تو چنین جایگاهی پیش ما نداشتی حتما بردارت را می کشتیم و این حرکت او، گناه کوچکی نبود.»

امام رضا (ع) فرمود: «مامون! این برادرم زید را با آن زید فرزند امام سجاد(ع) مقایسه نکن. او از علمای آل پیغمبر بود، در راه خدا غضب کرد و با دشمنان کرد تا اینکه در راه خدا به شهادت رسید. بعد امام رضا(ع) کلی از قیام فرزند امام سجاد(ع) دفاع کردند و در آخر این آیه را خواند و قسم خوردند آن زید شهید اینگونه بود: «وَ اللَّهُ مَمَّنْ حُوتِبَ بِهَذِهِ الْآيَةِ وَ جَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ هُوَ اجْتَبَاكُمْ؛ به خدا قسم زید شهید فرزند امام سجاد(ع) از جمله کسانی بود که این آیه شامل حال او می شود و در راه خدا جهاد کنید حق جهاد خدا را به درستی که خدا شما را انتخاب کرده است.»^۱

یکی از اتفاقاتی که در دوران حکومت مامون بسیار اتفاق می افتد، قیام علویون علیه مامون بود. جنبش های علویان در این زمان از جهات متعددی همچون تعداد، گستره جغرافیایی، خاندان های علوی شرکت کننده در آن و به کنترل درآوردن مناطق مرکزی، همچون کوفه، بصره، مکه و مدینه و نیز یمن، ویژگی خاصی پیدا می کند که در دوران های گذشته و آینده کمتر شاهد این ویژگی ها هستیم.^۲ این قیام ها آنقدر زیاد و جدی بود که مامون تصمیم گرفت امام رضا (ع) را در قدرت مشارکت دهد، تا بتواند قیام های شیعی را مدیریت کند.

چرا مامون، نتوانست کاروان حضرت معصومه(س) را تحمل کند؟

یکی از این قیام ها، همین قیام زید بن موسی بن جعفر(ع) بود که به خاطر امام رضا(ع)، مامون برادر حضرت را بخشید. اما با اینکه سیاست مامون مدارای با بنی هاشم بود. البته این مدار هم، جنبه سیاسی و ملاحظات حکومتی داشت اما با این حال مامون یک ریسک بسیار بزرگ کرد. در واقع مامون، یک

^۱ عیون اخبار الرضا ع، ج ۱، ص ۲۴۸.

^۲ مجله شیعه شناسی، تابستان ۱۳۸۸، دوره ۷، شماره ۲۶، «تحلیلی بر قیام های علویان در دوران امام رضا(ع) و ارتباط آن با ولایتعهدی»، نعمت اله صفری فروشانی.

انتحار سیاسی کرد، آن ریسک بزرگ و انتحار سیاسی مامون چه بود؟ این بود که دستور داد به کاروان خواهر امام رضا(ع) یعنی کاروان حضرت معصومه(س) حمله کنند.^۳

جنایت بزرگی در اطراف شهر ساوه رخ داد، قتل عام، نزدیکان امام رضا(ع) آنهم به دستور مستقیم مامون. البته تاریخ زیاد برای ما این بخش را گزارش نکرده است اما معلوم هست این اتفاق جز با مدیریت مامون و حاکمیت رخ نمی دهد. مگر می شود کاروانی که منتسب به نفر دوم شخصیت سیاسی آن زمان، یعنی ولی عهد بعد از مامون باشد و این اتفاق برایش بیفتد؟

حالا نمی دانم الان نمادی از قتلگاه این بزرگان و نزدیکان موسی بن جعفر (ع) هست یا نیست؟ اما حادثه، حادثه بزرگی بود. بیست و سه نفر از امام زادگان از جمله برادران امام رضا(ع) یعنی «فضل» و «علی» و «جعفر» و «هادی» و «قاسم» و «زید» با بعضی از برادرزادگان و چند خدمه که با حضرت معصومه(س) همراه بودند، به شهادت رسیدند.^۴ البته برخی نقل ها گفته شده است، علاوه بر جمعی از برادران، بانوانی نیز آن حضرت را همراهی می کردند که اسامی این بانوان عبارتند از: «فاطمه صغری»، «خدیجه خاتون» و «میمونه»، یعنی دختران امام موسی کاظم(ع) و خواهر حضرت معصومه(س) و خادمه آن حضرت بوده اند.^۵

چرا مامون دستور حمله به کاروان حضرت معصومه(س) را داد؟ چرا حاضر نشد آمدن حضرت معصومه(س) و همراهانش به مرو را تحمل کند؟ چه احساس خطری از ناحیه این کاروان می کرد؟ بعضی ها حرکت حضرت معصومه(س) را تقلیل میدهند به دلتنگی برادری و خواهری پس چرا به این کاروان سوء قصد شد؟ ماجرا خیلی پیچیده تر از این حرف ها است.

---

^۳ حیاة السیاسیة للإمام الرضا علیه السلام» حسینی، جعفر مرتضی، ص ۴۲۸.

^۴ مجله فرهنگ کوثر، مهر ۱۳۷۶، شماره ۷ با کاروان نور، به نقل از کتاب بحر الانساب.

^۵ ماهنامه کوثر» قم، سال اول، شماره ۶، ص ۲۰.

آیا مامون، آثار اجتماعی و سیاسی حمله به کاروان حضرت معصومه(س) را نمی دانست؟ مامون سیاست مدار بود می دانست حمله به این کار، اعتبار او را خدشه دار می کند و آبروی سیاسی او خواهد رفت و ممکن هست آتش قیام های بعد از این ماجرا را برافروخته از گذشته شود، اصلا گفتیم مامون، امام رضا(ع) را به این دلیل در قدرت مشارکت داد تا قیام های علویون را مدیریت کند اما چرا با این حال این ریسک را کرد و دست خودش را به قتل کاروان حضرت معصومه(س) آلوده کرد و بنابر برخی نقل های تاریخی حضرت معصومه(س) را با سم ترور کرد؟^۶

ببینید الان ترور حاج قاسم خیلی تبعات برای آمریکایی ها داشت و خواهد داشت و آنها می دانستند این جنایت بزرگ، چقدر امنیت و حیثیت آمریکا در جهان بر باد خواهد داد با این حال این ریسک را پذیرفتند. در جریان حمله به کاروان حضرت معصومه(س)، مامون، رسوای عام و خاص شد. نزدیک ترین افراد و قوم و خویشان امام رضا(ع) خواهر امام رضا(ع)، و برادران امام رضا(ع) چطور در حکومت مامون به دست ماموران مامون به شهادت رسیدند؟ این بازتاب سیاسی برای مامون نداشت؟ حداقل علوی های مجاهد که باور نمیکنند این جنایت و قتل عام حضرت معصومه(س) زیر سر مامون و مامورهای او نباشد. پس چرا مامون این حماقت سیاسی را کرد و این جنایت هولناک را انجام داد؟

در اطراف ساوه یک کربلای دیگری راه افتاد ای کاش نمادی، یادمانی از قتلگاه کاروان حضرت معصومه(س) آنجا بود تا ما کمی به عمق این جنایت هولناک پی ببریم؟ جنایت بزرگی بود. چرا مامون این جنایت بزرگ را با اینکه برای او هزینه بزرگی داشت به دستور او رخ داد؟

---

^۶ استاد جعفر مرتضی عاملی بر این عقیده است که حضرت فاطمه معصومه(س) در این تهاجم به دست عباسیان مسموم شده

ما خیلی عمیق تر باید تاریخ را نگاه کنیم وگرنه سطحی و ساده با غربت اهل بیت (ع)، خصوصاً غربت حضرت معصومه (س) برخورد خواهیم کرد. آیا حرکت کاروان حضرت معصومه (س)، حامل پیام سیاسی بود؟ اگر نبود چرا مامون با آن مقابله کرد؟

در جریان شهادت امام حسین (ع)، یزید می دانست کشتن ابی عبدالله (ع) چه تبعاتی دارد، حتی از پدرش معاویه دستور عمل داشت تا با ابی عبدالله (ع) مدار کند اما وقتی کاروان حسینی حرکت کرد دیگر او احساس خطر کرد و حاضر شد هزینه سیاسی کشتن ابی عبدالله (ع) را بپذیرد؛ دقیقاً همین حماقت را مامون کرد.

این شباهت کاروان حضرت معصومه (س) و کاروان ابی عبدالله (ع) به ما نشان میدهد هر دو حرکت، حرکت سیاسی بود که دشمن را وادار به واکنش سخت و جدی می کند یعنی قتل عام کاروان علی رغم هزینه های بالای سیاسی که اینکار دارد.

دلایل سیاسی بودن حرکت کاروان حضرت معصومه (س)

بنابراین چند نشانه وجود دارد که نشان میدهد حرکت کاروان حضرت معصومه (س) حرکتی کاملاً سیاسی بود. یکی همین شدت عمل مامون و مقابله سخت با این کاروان و کشتن مردان قافله حضرت معصومه (س) بود و در نهایت مسموم کردن حضرت معصومه (س).

شاید مامون، قدرت نمایی امام رضا (ع) را در کاروان حضرت معصومه (ع) می دید. شاید مامون می دید دست قدرت امام رضا (ع)، از آستین کاروان حضرت معصومه (س) بیرون آمده است.

برخی تا میگویم حرکت حضرت معصومه (س) رنگ و بوی سیاسی درد انکار میکنند میگویند ببینید: «حضرت معصومه (س) را سیاسی کردند» خب اگر حرکت حضرت معصومه (س) یک رفتار سیاسی معنا دار نیست، پس چرا مامون ز رنگ، مامونی که می گویند: «کان أفضل رجال بنی العباس حزماً و عزمًا، و حلماً و علماً، و رأياً؛ با فضیلت ترین مرد بنی العباس بود از نظر اراده، جدیت، حلم،

آگاهی، دقت، تعقل»^۷ چرا می خواهیم این واقعیتی که دشمنی مثل مامون فهمیده را انکار کنیم؟ او از این حرکت کاروان حضرت معصومه (س)، فهم سیاسی داشته باشد، ما نداشته باشیم؟

کاروان حضرت معصومه (س) کاروان دلتنگی یا کاروان سیاسی؟

بعضی ها مقاصد سیاسی حضرت معصومه (س) از این هجرت و جهاد را درک نمی کنند. به خدا خیلی زشت هست که دشمنان بفهمند مقاصد سیاسی حضرت معصومه (س) را و ما نفهمیم.

اگر این کاروان حضرت معصومه (س) یک کاروان دلتنگی خانواده برای امام باشد و خطری برای مامون و حاکمیت او نداشته باشد چرا باید مامون مقابله کند؟ مامون زنگ، می توانست این کاروان را تکریم کند، اجازه ندهد کسی متعرض این کاروان شود اما قضیه فرق می کرد. این اولین و بزرگترین دلیل برای سیاسی بودن حرکت کاروان حضرت معصومه (س)، یعنی واکنش سخت مامون با همه ملاحظات و مدارهای که با بنی هاشم داشت.

دلیل دیگر مبنی بر اینکه حرکت حضرت معصومه (ع)، حامل پیام سیاسی برای مامون بود و حضرت معصومه (س)، مقاصد سیاسی از این حرکت داشتند، این است که حضرت معصومه (س) دقیقاً مسیری را برای آمدن از مدینه تا مرو را انتخاب کردند که امام رضا (ع) از آمدن از این مسیر منع شده بود^۸ چون این مسیر، مسیری بود که از نظر سیاسی برای مامون خطر آفرین بود، مامون دستور داد امام رضا (ع)

---

^۷ تاریخ الخلفاء و أمراء المومنین، جلال الدین سیوطی، ص ۲۴۵ و ۲۴۶.

^۸ « منازل بین راه مدینه تا قم ۵۴ منزل است. حضرت معصومه علیها السلام سفر خود را از شهر مدینه آغاز نمود و تا معدن نقره (که محل تلاقی راه بصره، کوفه و مدینه است و هشتمین منزل راه به حساب می آید)، مسیرشان با مسیر حرکت امام رضا علیه السلام مشترک بود. پس از معدن نقره، امام رضا علیه السلام راه نجاج را در پیش گرفته بود، در حالی که حضرت معصومه علیها السلام به قادسیه می رود تا از مسیر کوفه راه را ادامه دهد. حضرت معصومه علیها السلام پس از قادسیه، از کوفه، نجف، بغداد و کاظمین عبور می کند. آن حضرت برای ادامه مسیر تا مرو، باید خود را از بغداد به شهر ری برساند و از آنجا راه شمال را در پیش بگیرد و از راه آمل، ساری و... به مرو برود یا از راه ری، ورامین، خوار و سمنان که راه کویری است، به دیدار برادر نایل شود! اما این سفر درساوه ناتمام می ماند.» (ماهنامه کوثر سال اول، شماره ۶، ص ۲۲ و شماره ۷، ص ۱۱).

را از شهرهای شیعی عبور ندهند.^۹ می دانست عبور امام رضا (ع) از این شهرها، خیزش های علوی و شیعی علیه حکومت او را تقویت می کند. اما مسیری که حضرت معصومه (س) انتخاب کرد دقیقا همان مسیری بود که سیاسی بود. یعنی شهرهای که قیام خیز هستند را انتخاب کردند.

دلیل دیگر بر سیاسی بودن حرکت حضرت معصومه (س)، شخصیت حضرت معصومه (س) است و محیطی که او تربیت شده است؛ هرکسی اندک آگاهی از زندگی حضرت معصومه (س) داشته باشد، می فهمد که این دختر، در یک خانواده انقلابی به دنیا آمده است، حضرت معصومه (س) در سن ۶ سالگی، پدرش را دستگیر و پس از ۴ سال انتظار، خبر شهادت پدر را می شنود. شهادت پدر، شهادت سیاسی است. غربت برادر و امامش، غربت سیاسی. حالا برخی از نقل ها، اشاره به نامه امام رضا (ع)، دارد که حضرت معصومه (س)، به دستور مستقیم امامش حرکت می کند.^{۱۰}

---

^۹ اصول کافی» ج ۱، ص ۴۸۶. «امام رضا علیه السلام طبق دستور مأمون، از راه بصره، اهواز و فارس به خراسان برده شد؛ زیرا مأمون می ترسید مردم شهرهای شیعه نشین به امام بیبوندند و دست به شورش بزنند. بنابر این، این نقل صحیح - به نظر می رسد از نقلی که قائل است امام رضا علیه السلام هنگام هجرت خود از شهر قم گذشته است و وقتی مردم قم از ورود امام رضا علیه السلام با خبر شدند، به ملاقات آن حضرت شتافتند و برای ضیافت ایشان بر یکدیگر پیشی گرفتند و آن حضرت برای قطع خصومت فرمود: این شتر مأمور است، به هر کجا که برود، همانجا منزل خواهیم کرد. شتر به حرکت در آمد تا کنار خانه ای زانو زد، صاحب آن خانه شب قبل از ورود آن حضرت در خواب دیده بود که حضرت رضا علیه السلام فردا میهمان او خواهد بود و چون رؤیای او به حقیقت پیوست در شگفت ماند. از آن پس آن خانه مورد توجه قرار گرفت و محل رفت و آمد مردم شد. امروز آن محل، مدرسه شده است و اینک به «مدرسه» رضویه مشهور است، و آن محل به محله شاه خراسان معروف است و تکیه ای به نام تکیه شاه خراسان در قم موجود است.

البته این روایت، با روایت سابق، مبنی بر اینکه آن حضرت هنگام سفر به مرو، از قم عبور نکردند. منافات ندارد؛ زیرا احتمال می رود سفر دیگری نیز وجود داشته باشد، و این نظر بر اساس مبنای تاریخی گفتاری درست به نظر می رسد چنانکه یعقوبی می گوید: «مأمون در سال ۲۰۲ از مرو رهسپار عراق شد و ولیعهدش امام رضا علیه السلام و وزیرش فضل بن سهل نیز همراه وی بودند». ماهنامه کوثر، سال اول، شماره ۱۰، ص ۴۱.

^{۱۰} بنابر نقل بعضی، امام رضا علیه السلام نامه ای خطاب به خواهر بزرگوارشان حضرت فاطمه معصومه علیها السلام مرقوم فرمود و آن را توسط یکی از غلامانشان به مدینه ارسال کرد. امام رضا علیه السلام به غلام خود دستور می دهد، در هیچ منزلی توقف نکند تا در اندک فاصله زمانی ممکن آن را به مدینه برساند. آن گاه نشانی خانه موسی بن جعفر علیه السلام را برای او بیان می کند تا از کسی نشانی نپرسد. غلام خود را به مدینه می رساند و حضرت معصومه علیها السلام به مجرد رسیدن نامه برادرش خود را آماده سفر می کند (متأسفانه این نامه در منابع حدیثی تاکنون یافت نشده است).

نصرت امام، عالی ترین مقصد سیاسی حضرت معصومه(س)

حالا اگر دلایل سیاسی، پشت سر حرکت کاروان حضرت معصومه(س) وجود دارد؛ عالی ترین مقصد سیاسی حضرت معصومه(س) چیست؟ این را باید شناخت، اولاً حرکت حضرت معصومه(س)، فقط دلتنگی برادری و خواهری نبوده است بلکه بالاتر از این، حرکت حضرت معصومه(س) از مدینه تا مرو، رنگ و بوی سیاسی دارد. سیاست مداران مثل مامون، این حرف را خوب می فهمند لذا مقابله می کنند با همه هزینة های سیاسی که اینکار دارد.

ثانیاً، عالی ترین مقصد سیاسی حضرت معصومه(س) پیگیری می کنند «نصرت امام زمان» است.

چرا حضرت معصومه(س) قم را انتخاب کردند؟

آدم تازه می فهمید چرا حضرت معصومه (س) قم را انتخاب کردند؟ «امام صادق(ع) به یکی از یارانش فرمودند می دانی برای چه به شهر قم، قم گفته می شود؟ آن شخص گفت آقا خدا و پیغمبر و شما بهتر می دانید. فرمود به این دلیل به قم، قم گفته می شود چون اهل قم، اولاً دور امام زمان اجتماع می کنند، بعد با او قیام می کنند بعد با او استقامت می کنند و در آخر فرمود او را نصرت می دهند؛ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ: قَالَ لِي أَتَدْرِي لِمَ سُمِّيَ قُمْ قُلْتُ اللَّهُ وَ رَسُولُهُ وَ أَنْتَ أَعْلَمُ قَالَ إِنَّمَا سُمِّيَ قُمْ لِأَنَّ أَهْلَهُ يَحْتَمِعُونَ مَعَ قَائِمِ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ يَقُومُونَ مَعَهُ وَ يَسْتَقِيمُونَ عَلَيْهِ وَ يَنْصُرُونَهُ.»^{۱۱}

رفقا! چرا باید حضرت معصومه(س) در شهری به خاک سپرده شود که مهم ترین ویژگی مردم آن شهر، نصرت امام هست؟ آیا این نشانه برای ما نیست؛ حضرت معصومه(س) برای ما نماد نصرت امام هست یا نیست؟ از حرم حضرت معصومه(س)، یاد نصرت امام خودمان می افتیم یا خیر؟ اگر در ذهن مردم ما، هر وقت یاد حضرت معصومه(س) می افتند، یاد نصرت امام و اینکه عالی ترین مقصد سیاسی حضرت معصومه(س) نصرت امام هست و اینکه اصلاً حرکت حضرت معصومه(س) حرکت کاملاً سیاسی بود.

^{۱۱} بحار الانوار، ج ۷۵، ص ۲۱۶.

اگر یاد این حرف‌ها نیفتند و نیفتیم معلوم می‌شود هنوز ما عارف به حق حضرت معصومه (س) نشده ایم و هنوز این غربت خواهر امام رضا (ع)، ادامه دارد.

نصرت امام، اصلی‌ترین انگیزه زندگی

دوستان! ما به چه انگیزه‌ای می‌خواهیم زندگی کنیم؟ ما مردم عصر غیبت، ما امت حضرت حجت (عج) اگر به انگیزه نصرت امام زندگی نکنیم، با چه انگیزه‌ای می‌خواهیم زندگی کنیم؟

نصرت امام، مسئله زندگی ما نیست چی مسئله زندگی ما هست؟ اگر می‌خواهی روی آدم‌ها قیمت بگذاری؛ میزان ارزش گذاری و قیمت گذاری آدم‌ها به چیست؟ به قدشان و قامتشان؟ به مقدار پول داخل جیبشان؟ حضرت فرمود: «قَدْرُ الرَّجُلِ عَلَى قَدْرِ هِمَّتِهِ»^{۱۲} ارزش و قیمت آدم‌ها، به اندازه اهتمام آنها هست. دغدغه‌ات چی هست؟ انگیزه‌است برای زندگی کردن چی هست؟ قیمت تو همان اندازه هست.

اگر می‌بینید حضرت معصومه (س)، چنین قدر و جایگاهی دارد، بگردید ببینید اصلی‌ترین دغدغه حضرت معصومه (س) چه بوده است؟ حضرت معصومه (س) برای نصرت امام فدا شد، این عالی‌ترین مقصد سیاسی حضرت معصومه (س) بود. جنس نصرت امام، جنس سیاسی است. بعضی‌ها تا می‌گوییم سیاست و نصرت امام چه رابطه دارند، نمی‌توانند تحمل کنند. می‌گویند چرا نصرت امام را به سیاست چسباندی در حالی که اصلاً نصرت امام معنای جز این ندارد که امام را در رسیدن به آن اهداف سیاسی یاری کنیم.

معنای نصرت امام و رابطه نصرت امام با سیاست

نصرت امام چیست؟ جان دادن برای تحقق حاکمیت ولایت، جمع شدن برای تحقق حکومت امام. فرمود انبیاء را خدا با سه چیز می‌فرستد یکی قانون که کتاب خداست و در واقع همان قوه مقننه هست

^{۱۲} نهج البلاغه، حکمت ۴۷.

و کتاب می شود ابزار قانون گذاری، دیگری میزان که منظور بیشتر قوه قضائیه هست. آخر سر فرمود قوه قهریه یعنی شمشیر هر سه یعنی قوه مقننه، قوه قضائیه و قهریه از ابزارهای حاکمیت هست این سه تا بعلاوه قدرت مردم برای تحقق عدالت اما در نهایت می فرماید من این امکانات تشکیل حاکمیت را در اختیار انبیاء قرار داده ام تا چه اتفاقی بیفتد؟ فرمود: «من می خواهم بینم چه کسی پیامبران را نصرت می دهد؛ لِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ»^{۱۳} این آیه نشان می دهد نصرت امام و پیامبران، جنسش جنس سیاسی است. خدا نصرت ولی و امام را گذاشت کنار ابزارهای تشکیل حاکمیت.

نصرت امام بالاتر از محبت به امام

نصرت امام، مسئله محوری زندگی اجتماعی و فردی ما هست وگرنه به بی راهه رفتیم. چرا الان ادبیات رایج در میان ارادتمندان به اهل بیت(ع)، محبت به امام هست نه نصرت امام؟ غالب اشعاری که در سینه زنی ها پژواک و تکرار می شد این هست که «أَقَامَ عَاشِقَتِ هَسْتَم، مَن فِدَايَتِ شُوم. مَن دَلَمَ تَنَگِ شَدَه، مَن غَلَامَتِ هَسْتَم.» اینها ابراز محبت های ما هست و لازم هم هست اما کافی نیست؛ از ما بعد از محبت، نصرت خواسته اند.

محبتی که انسان را به وادی نصرت امام نرساند، این محبت را آدم می خواهد چه کند؟ ما برای نصرت امام، نیاز به محبت به امام داریم وگرنه در مدینه وقتی پیغمبر از مظلومیت امام حسین(ع) برای مردم مدینه گفتند، مردم شروع کردند گریه کردند، حضرت ناراحت شدند و غضبانک فرمودند مردم مدینه شما برای حسینم گریه میکنید اما حاضر نیستند او را نصرت بدهید، کمکش کنید؟ «فَصَحَّ النَّاسُ بِالْبُكَاءِ فِي الْمَسْجِدِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَ أَتَبْكُونَ وَ لَا تَنْصُرُونَهُ»^{۱۴}

^{۱۳} حدید، ۲۵

^{۱۴} مشیر الاحزان، ص ۱۹.

جنس حرکت حضرت معصومه (س)، جنس جهاد سیاسی بود. فرمود: «وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ»^{۱۵} جهاد سیاسی، یعنی نصرت امام. شما تمام زندگی خود را نسبتش را با نصرت امام بسنجید. من نماز می خوانم، من زیارت می روم، من زکات میدهم نه اصلاً صبح می روم سرکارم، کار می کنیم اینکار من نسبتش با نصرت امام چقدر هست؟

تشکیل زنجیره توأسی به حق و صبر برای نصرت امام

بعد از اینکه فهمیدیم اصلی ترین انگیزه زندگی ما باید نصرت امام باشد همان انگیزه اصلی حضرت معصومه (س) حالا نصرت امام، دقیقاً الان یعنی چه؟ الان چطور من می توانم امام خودم را نصرت بدهم. ما برای نصرت امام چه طرحی داریم؟

یکی از کارهایی که می شود برای نصرت امام اقدام کرد، تشکیل زنجیره توأسی به حق و توأسی به صبر هست.^{۱۶} از توأسی به صبر شروع کنیم. الان ما تک تک صبر کنیم، چقدر این صبر ما به نصرت امام

ربط پیدا می کند تا اینکه ما با هم صبر کنیم؟ فرمود: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا»^{۱۷}

ما نیاز داریم برای نصرت امام، که با هم صبر کنیم، یک جامعه مقاومت و صبر کند. «صَابِرُوا» برای صبر جمعی است. «رَابِطُوا» برای کمک کردن به امام است. یابن الحسن من تنهایی آمدم شما را کمک کنم

می فرماید من تنهایی شما را چه کار کنم؟ می گوید آقا بقیه نیامدند؛ می فرماید برو بیاور!

---

^{۱۵} الحج : ۷۸.

^{۱۶} مقام معظم رهبری: «دشمن دو هدف را به نظر ما در جنگ نرم دنبال میکند -حالا یک جنگهای آشکار نظامی و سخت و خشن هست که آنها حکم خودش را دارد، اما جنگ نرم مشکل تر علاج میشود و به یک معنا از جنگ سخت خطرناک تر هم هست- دشمن در این جنگ نرم دو حرکت را انجام میدهد: یکی این است که این زنجیره توأسی به حق و به صبر را قطع کند؛ دوم اینکه حقایق را وارونه نشان بدهد که تبلیغات فراوانی هم دارند که حقایق عالم را راحت بعکس و بدروغ وارونه نشان بدهند. اما اینکه رشته توأسی به حق و صبر را در بین مؤمنان قطع کند، جریان توأسی را قطع کنند، چیز خطرناکی است؛ [اینکه] کاری کنند که مؤمنین به یکدیگر توصیه نکنند، همدیگر را حفظ نکنند، به یکدیگر امید ندهند؛ اگر قطع این جریان، بریده شدن جریان توأسی در جامعه اتفاق بیفتد» (۲۱/۱۲/۱۳۹۹)

^{۱۷} آل عمران، ۲۰۰.

ما به تنهایی چقدر بدرد امام زمان (عج) می خوریم؟

ما به تنهایی چقدر بدرد امام زمان (عج) می خوریم؟ ما باید زنجیره ایجاد کنیم. ما تک تک آدم های خوبی هستیم اما حالا با هم چی؟ این با هم بودن، اتفاق نیفتد نصرت امام معنا ندارد. این زنجیره شکل نمی گیرد.

زنجیره توأسی به صبر یعنی گاهی باید دست در جیب کنیم!

زنجیره توأسی به صبر یعنی اگر در جامعه کسی خواست در مقابل مشکلات کم بیاورد، کمکش کنیم. گاهی این کمک فکری هست، گاهی این کمک احساسی است، گاهی این کمک مالی و اقتصادی است. کسی که به خاطر مشکلات زیاد اقتصادی جامعه، حس ناامیدی سراغش آمده است، تبلیغات گسترده دشمن یک جامعه را به ناامیدی نزدیک کرده است، نقش ما چیست؟ برو زنجیره توأسی به صبر شکل بده. ناامیدی او را تبدیل به امید کن. با استدلال، با بیان حقایقی که دشمن وارونه کرده است.

گاهی باید با هم دست در جیب کنیم، برای اینکه نگذاریم امید مردم نا امید شود، اقتصاد کشور را رونق دهیم. رفقا! چند نفر از من و شما حاضر هستیم کارجمعی اقتصادی انجام دهیم؟ چند تا از مسجدی ها حاضر هستند، پول خودشان را بیاورند مسجد، صندوق قرض الحسنه کارآفرینی راه بیندازند، چهار تا جوان بیکار را سرکار ببرند؟ زنجیره توأسی به صبر، فقط گفتاری نیست، در رفتار هم باید نشان دهیم خیرخواه هم هستیم.

نقش رزمنده کارآفرین، در شکل گیری زنجیره توأسی

مصطفی عباسپور^{۱۸} یکی از رزمندگان دفاع مقدس، از سال ۱۳۶۰ تا سال ۱۳۶۷ در جنگ شرکت داشته، بعد از جنگ، از جنگ دست نکشیده، رفته در شهر خودش شده رزمنده کارآفرین، گلخانه راه اندازی کرده تا جوانان بیکار که پول کمی دارند از طریق آموزش و حمایت ما وارد بازار کار شوند. ایشان می

^{۱۸} خیرگزاری فارس، خبر شماره: ۱۳۹۹۰۷۰۲۰۰۰۳۶۴.

فرماید: «در حال حاضر به پشتوانه پرورش گل و گیاه در روستای ۱۷۰ خانواری ما طلاق و بیکاری وجود ندارد»^{۱۹} این یعنی تواصی به حق و صبر در عمل. ما چند نفر از این رزمندگان جهاد اقتصادی داریم؟ اینها را معرفی کنیم؟ زنجیره تواصی با این طور فکر ها و کارها شکل می گیرد.

حفظ جامعه، مهم ترین اثر زنجیره تواصی

وقتی شما تشکیل زنجیره تواصی به صبر، تشکیل دادی، مهم ترین اثرش چیست؟ این جامعه حفظ می شود. نقش های دشمن ضرر نمی زند. نه با تحریم نه با تهدید. خداوند متعال فرمود: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ»^{۲۰} یکی از معنای دقیقی که علامه طباطبایی در اینجا اشاره دارد همین هست، وقتی خدا می فرماید مومنین علیکم انفسکم هوای خودتان را داشته باشید، هوای خودتان را داشته باشید، یعنی جامعه ایمانی، هوای جامعه خودش را داشته باشد. اگر شما جامعه خودتان را حفظ کنید دیگر، دشمنان نمی توانند به شما ضرر بزنند.^{۲۱} واقعاً این بیان علامه، فوق العاده است. نگاه فوق اجتماعی علامه را می رساند. از یک آیه که معمولاً برداشت فردی و خودسازی می کنند و می گویند این آیه می گوید بروید مومنین خودسازی کنید، علامه می گوید خطاب آیه اجتماعی است یعنی جامعه ایمانی، بروید جامعه را بسازید، اگر هوای جامعه را داشتید دیگر دشمن نمی تواند به شما ضرر و ضربه بزند.

^{۱۹} همان.

^{۲۰} مائده، ۱۰۵.

^{۲۱} «ممکن هم هست آیه را به «خطاب اجتماعی» حمل نموده و گفت که روی سخن در جمله «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا»، «مجتمع مؤمنین» است، و در نتیجه مراد از اینکه فرمود: "عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ" «اصلاح وضع اجتماعی جامعه اسلامی» و مهندسی به هدایت الهیه دین شدن و معارف دینی و عمل صالح و شعائر عامه اسلامی را حفظ کردن است. در اینجا ممکن است از جمله: "لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ" از نظر اینکه منفی در آن یعنی جمله: گمراهان بشما ضرر نمی رسانند مطلق است، و صفت و عمل معینی از آنها نیست این معنا را استفاده کرد که کفار هیچ وقت نمی توانند به جامعه اسلامی پرداخته و آن را بصورت جامعه غیر اسلامی در آورند، عبارت دیگر ممکن است معنای آیه این باشد که: شما ای مسلمین هدایت خود را حفظ کنید، و بدانید که گمراهان هیچوقت نمی توانند با قوه قهریه خود مجتمع اسلامی شما را به یک مجتمع غیر اسلامی تبدیل کنند.» (ترجمه تفسیر المیزان، ج ۶، ص ۲۴۸)

هدف از شکل‌گیری زنجیره توأسی به حق و توأسی به صبر، حفظ جامعه است. شما بدون تشکیل زنجیره توأسی به حق نمی‌توانی جامعه را حفظ کنی. زنجیره هم معلوم شد مصادیقش چیست؟ زنجیره توأسی به حق، جهاد تبیین هست. زنجیره توأسی به صبر، می‌تواند این توأسی فقط قولی و زبانی نباشد، در رفتار هم تجلی کند.

حضور حضرت معصومه(س) با طراحی قبلی خدا در قم

فلسفه حضور حضرت معصومه(س) در شهر قم، با طراحی قبلی خدا، شکل‌گیری زنجیره توأسی به حق، توأسی به صبر برای نصرت امام حق است. شما فکر می‌کنید حضور حضرت معصومه(س) در قم تصادفی و اتفاقی بوده است؟ آیا اینکه حضرت معصومه(س) بیایند در شهری که در آخرالزمان زمینه سازان ظهور آخرین امام و امام منصور، در قم قرار می‌گیرند، اینها با هم ربط ندارند؟

آیا بی‌جهت بود که امام صادق(ع) قبل از تولد پدر حضرت معصومه(س)، از شکل‌گیری حرم تمام اهل بیت(ع) در قم با محوریت حضرت معصومه(س) خبر می‌دهند؟^{۳۳} این ربطی به طرح خدا برای نقش آفرینی حضرت معصومه(س) در نهضت آخرالزمانی مردم قم ندارد؟

چرا زنجیره توأسی به حق و توأسی به صبر، از قم به ایران منتشر می‌شود برای نصرت امام با محوریت حضرت معصومه(س)، چون عالی‌ترین مقصد سیاسی حضرت معصومه(س) نصرت امام هست. انگیزه حضرت معصومه(س) وقتی شد نصرت امام، خدا به او عالی‌ترین نقش را یعنی محوریت حرم او در شهری که مهم‌ترین ویژگی آن، نصرت امام زمان(عج) در آخرالزمان است را می‌دهد.

---

^{۳۳} عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع: «إِنَّ لِلَّهِ حَرَمًا وَهُوَ مَكَّةُ وَإِنَّ لِلرَّسُولِ حَرَمًا وَهُوَ الْمَدِينَةُ وَإِنَّ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ حَرَمًا وَهُوَ الْكُوفَةُ وَإِنَّ لَنَا حَرَمًا وَهُوَ بَلَدَةُ قَمٍ وَ سَتَدْفَنُ فِيهَا أَمْرَأَةٌ مِنْ أَوْلَادِي تُسَمَّى فَاطِمَةَ فَمَنْ زَارَهَا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ قَالَ الرَّأْوِيُّ وَ كَانَ هَذَا الْكَلَامُ مِنْهُ قَبْلَ أَنْ يُوَلَّدَ الْكَاطِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ.» (بحار الانوار، ج ۵۷، ص ۲۱۶)

